

НАРЕДБА № Н-00-0005 от 8.06.2010 г. за условията и реда за възпроизвеждане на културни ценности в копия, реплики и предмети с търговско предназначение

Издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр. 46 от 18.06.2010 г., изм., бр. 58 от 30.07.2010 г., в сила от 30.07.2010 г., изм. и доп., бр. 13 от 14.02.2012 г., бр. 95 от 4.12.2012 г., в сила от 4.12.2012 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) (1) С тази наредба се определят условията и редът за:

1. възпроизвеждане на културна ценност в копие, реплика и предмет с търговско предназначение;

2. създаването, разпространението и използването на изображение на културна ценност или на елементи от нея във фотографско, компютърно, видео- и друго изображение с търговска цел, включително използването на изображението или на части от него при производство на стоки, етикети и дизайнерски решения или за реклама.

(2) Наредбата не се прилага за:

1. произведения на изкуството, изобразяващи културна ценност или елементи от нея;

2. панорамни изображения на единични и групови недвижими културни ценности в дребен мащаб спрямо реалните им размери;

3. макети на движими и недвижими културни ценности в случаите, когато са изработени с представителна или образователна цел.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) (1) Дейностите по чл. 1 се извършват при условия, гарантиращи физическото запазване и защитата от посегателства върху културната ценност.

(2) В случаите, когато действията по изработването на копия, реплика или предмет с търговско предназначение или създаване изображение по смисъла на чл. 1, т. 2 налагат непосредствен контакт или въздействие върху културната ценност, те се извършват от лицата, вписани в публичния регистър по чл. 165 от Закона за културното наследство (ЗКН).

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) (1) Създаването, разпространението и използването на изображения на културни ценности за лични нужди, с представителна, за образователна и научна цел е свободно.

(2) Създаване, разпространение и използване на изображения на културни ценности за лични нужди се извършва в случаи, когато изображението е предназначено за лично ползване, личен архив и др., без намерение за разпространение под каквато и да е форма с цел печалба.

(3) Създаване, разпространение и използване на изображения на културни ценности с представителна цел се извършва от и за държавни и общински институции, музеи, сдружения с идеална цел и частни културни организации за популяризиране на културното наследство. Използването на изображението в тези случаи изключва излъчване на реклама и продуктово позициониране.

(4) Създаване, разпространение и използване на изображения на културни ценности с образователна и научна цел се извършва за осъществяването на образователния и научноизследователския процес (събиране, обработка и представяне на резултатите) чрез създаване на учебници и учебни помагала и пособия - печатни и в дигитален вид, научни трудове и публикации и презентации в печатен и дигитален вид.

Глава втора

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ВЪЗПРОИЗВЕЖДАНЕ НА КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В КОПИЯ И РЕПЛИКИ

Раздел I

Условия и ред за възпроизвеждане на културна ценност в копие

Чл. 4. (1) Копието е новосъздадена вещь, която възпроизвежда максимално точно визуалните и размерните характеристики на културната ценност. Новосъздадена вещь по смисъла на тази наредба е всеки точен препис на текст, документ, чертеж и други подобни, възпроизведен движим предмет или недвижим обект или част от тях, отговарящо на първообраза в материал и точен размер.

(2) Копието на културна ценност се изработва само за музейни цели, когато:

1. това се налага от съображения за нейната сигурност;
2. при липса на условия за представянето ѝ в експозиция;
3. при липса на условия за съхраняването ѝ, поради което тя е предоставена на друг музей;
4. при необходимост от експонирането ѝ в повече от един музей;
5. при интерес от експонирането на културна ценност - собственост на физическо или юридическо лице.

(3) Броят на копията на една движима културна ценност не може да бъде по-голям от три.

(4) Броят на копията на недвижима културна ценност не може да бъде по-голям от един.

(5) Изискванията на ал. 2 - 4 се прилагат и при изработване на копие на част от недвижима културна ценност.

(6) Копията по ал. 3 - 5 задължително се маркират със знак, който съдържа обозначението "СБ" и пореден номер.

(7) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Копията от благороден метал се придружават задължително от идентификационен сертификат, съдържащ технологично описание и състав на материала, от който е изработено.

(8) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Копията, изработени в музеите, се вписват в книга по образец съгласно приложение № 2.

Раздел II

Условия и ред за възпроизвеждане на културна ценност в реплика

Чл. 5. (1) Репликата е новосъздадена вещ, която възпроизвежда визуално характеристиките на културната ценност, но задължително се различава от нея по размер най-малко с една десета.

(2) Репликата може да се изработва за представителни и образователни цели.

(3) Репликата за представителни цели се изработва за официални нужди на държавно и институционално равнище и не служи за търговски цели.

(4) Репликата задължително се маркира със знак "РБ", обозначаващ я като реплика.

Раздел III

Условия и ред за възпроизвеждане на културна ценност със световно и национално значение или национално богатство в копие и реплика

Чл. 6. (1) Копия и реплики на културни ценности със световно и национално значение или национално богатство се изработват само с разрешение на министъра на културата.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2010 г., в сила от 30.07.2010 г., изм. и доп., бр. 13 от 2012 г., изм., бр. 95 от 2012 г., в сила от 4.12.2012 г.) За издаване на разрешение по ал. 1 се подава заявление писмено или по електронен път. В случаите, когато заявлението се подава по електронен път, се спазват изискванията на Закона за електронния документ и електронния подпис, а документите се прилагат във вид на сканирани копия, подписани с електронен подпис. Заявлението се подава до министъра на културата по образец съгласно приложение № 1 и съдържа:

1. трите имена/наименованието на заявителя, постоянен адрес - за физическите лица, единен идентификационен код, седалище и адрес - за юридически лица;

2. данните за музея или за организацията, където ще се изработва копие/репликата - наименование, единен идентификационен код, седалище и адрес;

3. наименованието на културната ценност;

4. съответните номера на:

а) удостоверението за идентификация на движимата културна ценност или експертна оценка за движими паметници на културата, регистрирани преди 10.04.2010 г.;

б) паспорта по чл. 103 ЗКН - за движими културни ценности национално богатство;

в) удостоверението за деклариран обект или със статут на недвижима културна ценност, издадено от Националния институт за недвижимо културно наследство;

г) удостоверението за вписване в публичния регистър по чл. 165, ал. 1 ЗКН на лицето, което ще изработва копие/репликата или под чието ръководство ще бъде изработвана;

5. целите и мотивите за изработване на копие или репликата;

6. броя на копията или репликите;

7. името/наименованието, единен идентификационен код - за юридическите лица, и адрес за кореспонденция на проектанта и/или изпълнителя и на лицата, които представляват проектанта и/или изпълнителя.

(3) Към заявлението се прилагат:

1. историческа справка за културната ценност;

2. (отм. - ДВ, бр. 95 от 2012 г. , в сила от 4.12.2012 г.);

3. писмено съгласие на директора на музея - за музейните ценности;

4. (изм. - ДВ, бр. 58 от 2010 г., в сила от 30.07.2010 г., бр. 13 от 2012 г., отм., бр. 95 от 2012 г. , в сила от 4.12.2012 г.);

5. описание на технологичния процес на изработването и начина на изпълнението на копие или репликата на културната ценност;

6. писмено съгласие на лицето, упражняващо правото на собственост върху културната ценност;

7. (изм. - ДВ, бр. 58 от 2010 г., в сила от 30.07.2010 г.) становище на Националния институт за недвижимо културно наследство при изработване на копие или реплика на недвижима културна ценност въз основа на представената документация, съобразно неговите изисквания.

Чл. 7. (1) Заявлението по чл. 6, ал. 2 за издаване на разрешение за изработване на копия или реплики с приложените към него документи се разглежда в едномесечен срок от Специализиран експертен съвет за възпроизвеждане на културни ценности със световно и национално значение или национално богатство в копия или реплики, назначен със заповед на министъра на културата на основание чл. 16 ал. 2 ЗЗРК.

(2) Структурата и организацията на работа на съвета се определят с правилник, утвърден от министъра на културата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Когато заявлението и приложените към него документи не отговарят на изискванията, заявителят се уведомява писмено да отстрани недостатъците в 14-дневен срок от съобщението с предупреждение за това, че при неотстраняването им в указания срок производството ще бъде прекратено.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) В случай че в срока по ал. 3 заявителят не отстрани недостатъците, производството по разглеждане на заявлението се прекратява.

(5) В случаите по ал. 3 срокът по ал. 1 започва да тече от датата на отстраняване на непълнотите и/или нередовностите.

(6) След разглеждане на представените документи Специализираният експертен съвет по ал. 1 изготвя мотивирано становище с предложение до министъра на културата за издаване или отказ за издаване на разрешение.

(7) В двумесечен срок от подаване на заявлението министърът на културата издава разрешение или с мотивирана заповед отказва издаването му.

(8) Разрешението се издава със срок на действие една година.

Чл. 8. Министърът на културата отказва издаването на разрешение в случаите, когато:

1. (изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) искането на заявителя е в противоречие с целите на ЗКН и с добрите нрави;

2. изработването на копие или реплика ще наруши условията за поддържане на оптималния режим за опазване на културната ценност и/или може да доведе до нейното физическо увреждане;

3. (изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) е извършено от заявителя нарушение на ЗКН и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2010 г., в сила от 30.07.2010 г.) Издадено разрешение се отнема от министъра на културата при констатирани нарушения на ЗКН по предложение на Главна дирекция "Инспекторат за опазване на културното наследство".

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Актовете по чл. 7, ал. 7 и чл. 9 подлежат на обжалване по реда на АПК.

Чл. 11. Разрешението за изработване на копие и реплика на културна ценност по чл. 7, ал. 7 съдържа:

1. наименование на органа, който го издава;

2. номер и дата на издаване;

3. (доп. - ДВ, бр. 95 от 2012 г. , в сила от 4.12.2012 г.) име/наименование, седалище и адрес на управление на заявителя, единен идентификационен код по регистър БУЛСТАТ и на лицето, което представлява заявителя, съгласно съответната регистрация;

4. (изм. - ДВ, бр. 58 от 2010 г., в сила от 30.07.2010 г., изм. и доп., бр. 13 от 2012 г.) разпоредителна част, която включва: за движимата културна ценност - наименованието и номер на удостоверението за идентификация или паспорт, а за недвижимата - номер на удостоверение за деклариран обект или със статут на недвижима културна ценност, издадено от Националния институт за недвижимо културно наследство, броя на копията или репликите, за които се издава разрешението, и срока на валидност на разрешението;

5. (отм. - ДВ, бр. 95 от 2012 г. , в сила от 4.12.2012 г.).

Чл. 12. В случаите, когато преди започване на изработването е необходима процедура за одобряване на устройствен план и на инвестиционен проект по Закона за устройство на територията, срокът за изработване започва да тече от датата на издаване на разрешението за строеж и съответства на срока по чл. 153 от същия закон.

Чл. 13. (1) На основание полученото разрешение заявителят сключва възмезден договор със собственика на културната ценност или с директора, в чийто музей е регистрирана съответната музейна ценност.

(2) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Договорът задължително съдържа:

1. цел и предназначение на копието или репликата за институцията, за която се изработва;

2. брой на копията или репликите;

3. размер на репликата;

4. права и отговорности на страните;

5. техника на изпълнение на копието или репликата;

6. размер на възнаграждението.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Когато заявителят е собственик на културната ценност или е директор на музея, в чиито фондове тя е инвентирана, не е необходимо сключването на възмезден договор.

Чл. 14. (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Калъпи, матрици, шаблони, дигитални изображения и други средства, използвани при изработването на копие/реплика на културна ценност, се предават с протокол и стават собственост на лицето, което я притежава/на музея, в чиито фондове тя е инвентирана.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Повторното използване на материалите по ал. 1 се допуска за изработване на копия и реплики и става със съгласието на собственика на културната ценност, съответно на директора на музея, в чиито фондове тя е инвентирана, след сключване на възмезден договор при спазване на изискванията на чл. 5.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) След изработване на копие калъпите, матриците и шаблоните се предоставят на собственика на културната ценност, съответно се завеждат в основния фонд на музея. След изработването на 3 броя копия калъпите, матриците и шаблоните се унищожават.

(4) Унищожаването на материалите по ал. 1 се документира с протокол, съставен от комисия, назначена от директора/лицето, което представлява музея.

(5) Протоколът се съставя в два екземпляра - по един за музея и за Министерството на културата.

(6) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Дигитални изображения и други средства, използвани при изработването на копие, се завеждат в научния архив на музея или се съхраняват от собственика на културната ценност.

Чл. 15. Разрешенията за копия и реплики на културни ценности със световно или национално значение или национално богатство се вписват в регистрите по чл. 68 и по чл. 102 ЗКН.

Раздел IV

Условия и ред за възпроизвеждане на културна ценност, която не е с категория световно или национално значение или не е национално богатство, в копие и реплика

Чл. 16. Копия и реплики на културни ценности, които не са от световно или национално значение и не са национално богатство, се изработват само след съгласие от собственика на културната ценност, а на музейни културни ценности - от директора на съответния музей. Отношенията със собственика, съответно музея, се уреждат с възмезден договор.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Договорът по чл. 16 следва да има необходимото минимално съдържание, посочено в чл. 13, ал. 2.

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Размерът на възнаграждението за възпроизвеждане на

културни ценности в копия или реплики не може да бъде по-нисък от 0,1 % от застрахователната стойност на културната ценност.

Чл. 19. (Отм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.).

Глава трета
(Предишен раздел V, изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.)
УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ВЪЗПРОИЗВЕЖДАНЕ НА КУЛТУРНА
ЦЕННОСТ В ПРЕДМЕТ С ТЪРГОВСКО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЗА
СЪЗДАВАНЕ, РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА
ИЗОБРАЖЕНИЕ НА КУЛТУРНА ЦЕННОСТ ИЛИ НА ЕЛЕМЕНТИ
ОТ НЕЯ ВЪВ ФОТОГРАФСКО, КОМПЮТЪРНО, ВИДЕО- И
ДРУГО ИЗОБРАЖЕНИЕ С ТЪРГОВСКА ЦЕЛ

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) (1) Предметът с търговско предназначение възпроизвежда културната ценност, като се отличава от нея по размер не по-малко от една десета и детайли, които могат да съдържат и нови елементи.

(2) При условията на ал. 1 могат да бъдат създавани предмети с търговско предназначение, възпроизвеждащи отделни елементи на културната ценност.

(3) Създаването на предмет с търговско предназначение се извършва при условията на сключен договор със собственика на културната ценност или с директора на съответния музей, в чиито фондове е инвентирана културната ценност.

Чл. 21. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) (1) Фотографско, компютърно, видео- и друго изображение на културна ценност или на елементи от нея може да бъде създадено, разпространявано и използвано с търговска цел, включително при производство на стоки, етикети и дизайнерски решения или за реклама.

(2) За създаване, разпространяване и използване на изображението по ал. 1 се сключва договор със собственика на културната ценност или с директора на съответния музей, в чиито фондове е инвентирана културната ценност.

Чл. 22. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) (1) Договорът по чл. 20, ал. 3 и чл. 21, ал. 2 задължително съдържа:

1. основанието, предназначението и целите за възпроизвеждане на културна ценност в предмет с търговско предназначение или за създаване на изображение;

2. дейностите по създаване на изображението или възпроизвеждане на културната ценност в предмет с търговско предназначение, разпространението и използването на изображението;

3. условия за възпроизвеждане на предмета или за създаване на изображението;
4. начин на разпространение и използване;
5. размер на договореното възнаграждение, в случай че такова се договаря;
6. брой на произведените предмети с търговско предназначение, съответно на създадените изображения за срока на действие на договора;
7. поемане на отговорност, че възпроизвеждането ще бъде извършено в съответствие с целите на ЗКН и с добрите нрави;
8. описание на използваната технология.

(2) Размерът на възнаграждението по т. 4 се определя по взаимно споразумение.

(3) Когато културната ценност е собственост на държавна, общинска институция или на музей, средствата, предвидени в договора, се изразходват за опазване на културни ценности.

Чл. 23. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Правото за създаване, разпространение и използване на изображение на културна ценност или на елементи от нея във фотографско, компютърно, видео- и друго изображение с търговска цел не може да се прехвърля или преотстъпва на трето лице.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Документация" на недвижима културна ценност е отразяване в графично, фото-, цифрово или друго изображение на културната ценност, придружено с обяснителна записка и предоставящо информация за нейната датировка, оригинална структура и актуално състояние, достатъчна, за да бъде изработено копие или реплика. Документациите се изготвят в съответствие с глава 23 от Наредба № 4 от 2001 г. на МРРБ за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти (обн., ДВ, бр. 51 от 2001 г.; изм., бр. 85 и 96 от 2009 г.).

2. "Калъп" е средство за размножаване на културна ценност чрез неин отпечатък в негатив.

3. "Матрица" е средство за размножаване на движима културна ценност чрез неин отпечатък в позитив.

4. "Шаблон" е средство за размножаване на културна ценност чрез двуизмерно изображение.

5. "Дигитално изображение" е възпроизвеждане по цифров път в електронна форма на културна ценност.

6. "Липса на условия за представянето на културната ценност в експозиция" има, когато физическото състояние на културната ценност не позволява представянето ѝ в експозиция.

7. (Нова - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) "Произведение на изкуството" е понятието, определено с § 4, т. 18 от допълнителната разпоредба на ЗКН.

8. (Нова - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) "Макет" е умален обемно-пространствен модел на сграда, съоръжение или движима вещ.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Указания по прилагането на наредбата дава министърът на културата.

§ 3. (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2012 г.) Наредбата се издава на основание чл. 178 и чл. 179 от Закона за културното наследство.

Приложение № 1

(Изм. - ДВ, бр. 58 от 2010 г.,
в сила от 30.07.2010 г.,
предишно приложение към чл. 6, ал. 2,
изм., бр. 13 от 2012 г.,
бр. 95 от 2012 г.,
в сила от 4.12.2012 г.)

ЗАЯВЛЕНИЕ

от .....
(име/наименование на заявителя, постоянен адрес - за физическите лица,
единен идентификационен код, седалище и адрес - за юридически лица)
представяван от .....

.....
(трите имена и длъжност на лицето, което представлява заявителя)
Моля да ми бъде издадено разрешение за изработване на ... броя
копия/реплики на .....

.....
(наименованието на културната ценност)
Мотиви и цели за изработване на копие/репликата:

.....
Копието/репликата ще бъдат изработени от:

.....
(име/наименование, адрес за кореспонденция, единен идентификационен
код, лица, които представляват проектанта и/или изпълнителя)
ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Историческа справка за културната ценност.
2. Заверени копия на документи за проектанта и/или изпълнителя, както следва: документи, доказващи правото за извършване на определена дейност, когато такива се изискват съгласно закон или друг нормативен акт.
3. Писмено съгласие на собственика, съответно на директора на музея.
4. Становище на Националния институт за недвижимо културно наследство при възпроизвеждане на недвижима културна ценност в копие или реплика.
5. Специализирано заснемане на недвижимата културна ценност, подробна фотодокументация и проект за изработване на нейно копие или реплика.
6. Описание на технологичния процес на изработването и техника на изпълнението.

Дата: ..... Подпис: .....

печат

Приложение № 2

към чл. 4, ал. 8

(Ново - ДВ, бр. 13 от 2012 г.)

КНИГА за музейните копия										
№ по ред	Инвентар ен №	Наимено вание на движимат а културна ценност	Разрешение		Изпълнит ел (трите имена и адрес)	Приложе на техника	Дата на приемане на изпълнен ието	Копие		
			№	д ата				раз мери	бро й	прит ежание

В Книгата за музейните копия се записват изработените копия на подвижни културни ценности от основния и обменния фонд на съответния музей по реда на тяхната изработка.